

četvrtak, 18. lipnja 2020.

P9_TA(2020)0137

Protokol o provedbi Sporazuma o partnerstvu u ribarstvu između Europske zajednice i Republike Gvineje Bisau (2019. – 2024.)**Nezakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 18. lipnja 2020. o Nacrtu odluke Vijeća o sklapanju Protokola o provedbi Sporazuma o partnerstvu u ribarstvu između Europske zajednice i Republike Gvineje Bisau (2019. – 2024.) (08928/2019 – C9-0011/2019 – 2019/0090M(NLE))**

(2021/C 362/22)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Nacrt odluke Vijeća (08928/2019),
  - uzimajući u obzir sklapanje Protokola o provedbi Sporazuma o partnerstvu u ribarstvu između Europske zajednice i Republike Gvineje Bisau (08894/2019) („Protokol”),
  - uzimajući u obzir zahtjev Vijeća za davanje suglasnosti u skladu s člankom 43., člankom 218. stavkom 6. podstavkom 2. točkom (a) podtočkom v. te člankom 218. stavkom 7. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (C9-0011/2019),
  - uzimajući u obzir članak 31. stavak 4. Uredbe (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici, izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 1954/2003 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EZ) br. 2371/2002 i (EZ) br. 639/2004 i Odluke Vijeća 2004/585/EZ (zajednička ribarstvena politika) ⁽¹⁾,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. travnja 2016. o zajedničkim pravilima u pogledu primjene vanjske dimenzije zajedničke ribarstvene politike, uključujući sporazume o ribarstvu ⁽²⁾,
  - uzimajući u obzir svoju nezakonodavnu rezoluciju od 18. lipnja 2020. ⁽³⁾ o prijedlogu odluke,
  - uzimajući u obzir članak 105. stavak 2. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za razvoj,
  - uzimajući u obzir izvješće Odbora za ribarstvo (A9-0013/2020),
- A. budući da je opći cilj Sporazuma o partnerstvu u održivom ribarstvu između EU-a i Gvineje Bisau („Sporazum”) ojačati suradnju u području ribarstva između EU-a i Gvineje Bisau u interesu objiju strana, promicanjem politike održivog ribarstva te razumnog i održivog iskorištavanja ribolovnih resursa u ribolovnoj zoni Gvineje Bisau, uz razvoj sektora ribarstva te zemlje kao i njezina plavoga gospodarstva;
- B. budući da se iskorištavanje ribolovnih mogućnosti u okviru prethodnog Sporazuma smatra sveukupno zadovoljavajućim;

⁽¹⁾ SL L 354, 28.12.2013., str. 22.⁽²⁾ SL C 58, 15.2.2018., str. 93.⁽³⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0136.

četvrtak, 18. lipnja 2020.

- C. budući da u kontekstu raznih sporazuma o partnerstvu u održivom ribarstvu koje je EU sklopio s trećim zemljama Sporazum između EU-a i Gvineje Bisau ima veliku važnost s obzirom na to da je treći po redu po obuhvaćenim sredstvima te jedan od samo tri sporazuma kojima se dopušta pristup mješovitom ribolovu;
- D. budući da je udio sektora ribarstva u bogatstvu Gvineje Bisau vrlo nizak (3,5 % BDP-a u 2015.), premda će sredstva koja će na temelju Sporazuma ta zemlja primiti u obliku financijske naknade za pristup resursima znatno doprinijeti njezinim nacionalnim javnim financijama;
- E. budući da je u usporedbi s prethodnim Protokolom, financijski doprinos EU-a povećan s 9 milijuna EUR na 11,6 milijuna EUR godišnje u pogledu godišnjeg iznosa za pristup ribolovnim resursima i s 3 milijuna EUR na 4 milijuna EUR godišnje u pogledu potpore sektorskoj ribarstvenoj politici Gvineje Bisau;
- F. budući da će se tijekom razdoblja obuhvaćenog Protokolom ribolovne mogućnosti definirati na dva različita načina: tijekom prve dvije godine u obliku ribolovnog napora (mjereno u bruto registarskoj tonaži (BRT)) i tijekom posljednje tri godine u ukupnim dopuštenim ulovima (u tonama); budući da bi tijekom prve dvije godine primjene Protokola taj prijelaz trebala pratiti i uspostava elektroničkog sustava za izvješćivanje o ulovu i obrada podataka o ulovu;
- G. budući da su tijekom prvog razdoblja obuhvaćenog Protokolom ribolovne mogućnosti dodijeljene flotama EU-a sljedeće: 3 700 BRT za kočarice hladnjače za lov kozica, 3 500 BRT za kočarice hladnjače za lov riba i glavonožaca i 15 000 BRT za kočarice za lov malih pelagičnih vrsta, 28 tunolovaca plivaričara hladnjača i plovila s parangalima i 13 tunolovaca s ribarskim štapovima; budući da su tijekom drugog razdoblja ribolovne mogućnosti dodijeljene flotama EU-a sljedeće: 2 500 tona za kočarice hladnjače za lov kozica, 11 000 tona za kočarice hladnjače za lov riba, 1 500 tona za kočarice hladnjače za lov glavonožaca i 18 000 tona za lov malih pelagičnih vrsta, 28 tunolovaca plivaričara hladnjača i plovila s parangalima i 13 tunolovaca s ribarskim štapovima;
- H. budući da prvi Sporazum u području ribarstva sklopljen između Europske ekonomske zajednice i Gvineje Bisau datira iz 1980.; budući da je prethodni Protokol uz Sporazum prestao važiti 23. studenoga 2017.; budući da uspješnost komponente razvojne suradnje tih sporazuma (tj. sektorska potpora) općenito nije bila zadovoljavajuća; budući da je, unatoč tome, zabilježen napredak u praćenju, kontroli i nadzoru ribarstva, u kapacitetu sanitarne inspekcije te u sudjelovanju Gvineje Bisau u regionalnim ribarstvenim tijelima; budući da je potrebno poboljšati sektorsku suradnju kako bi se bolje promicao razvoj lokalnog sektora ribarstva i povezanih industrija i aktivnosti da bi se osiguralo da veći dio dodane vrijednosti stvorene iskorištavanjem prirodnih resursa zemlje ostane u Gvineji Bisau;
- I. budući da je za promicanje razvoja sektora ribarstva u Gvineji Bisau potrebno izgraditi osnovnu infrastrukturu, kao što su luke, mjesta za iskrcaj te postrojenja za skladištenje i preradu, kako bi iskrcavanje ribe ulovljene u vodama Gvineje Bisau postalo privlačnije;
- J. budući da će 2021. pod egidom Ujedinjenih naroda započeti Desetljeće znanosti o oceanima za održivi razvoj (2021. – 2030.); budući da se treće zemlje moraju potaknuti na zauzimanje važne uloge u stjecanju znanja;
- K. budući da je trgovina proizvodima ribarstva Gvineje Bisau u EU-u već mnogo godina zabranjena zbog nemogućnosti te zemlje da se pridržava sanitarnih mjera koje zahtijeva EU; budući da je zastoj u postupku certificiranja laboratorija za analizu glavna prepreka izvozu proizvoda ribarstva iz Gvineje Bisau u EU; budući da gvinejske vlasti i Komisija surađuju u postupku certifikacije kako bi se ukinula zabrana;
- L. budući da je potrebno osigurati da veći udio dodane vrijednosti koja proizlazi iz iskorištavanja ribolovnih resursa u gvinejskoj ribolovnoj zoni ostane u toj zemlji;

četvrtak, 18. lipnja 2020.

- M. budući da je izravno zapošljavanje u sektoru ribarstva u Gvineji Bisau ograničeno, čak i kada je riječ o zapošljavanju lokalnih članova posade na plovilima (njihov je trenutni broj manji nego za trajanja prethodnog protokola) ili pak žena, čija egzistencija i zaposlenje ovise o sektoru ribarstva;
- N. budući da je u usporedbi s prethodnim Protokolom broj pomoraca koji se moraju zaposliti u floti EU-a znatno povećan; budući da su vlasnici plovila EU-a dužni nastojati zaposliti dodatne gvinejske pomorce; budući da vlasti Gvineje Bisau sastavljaju i ažuriraju okvirni popis kvalificiranih pomoraca koji su kandidati za zapošljavanje na plovilima EU-a;
- O. budući da je zabilježen napredak u borbi protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova u teritorijalnim vodama Gvineje Bisau, zahvaljujući metodama pojačanog nadzora gvinejskog isključivoga gospodarskog pojasa, naročito kada je riječ o novim elementima inspekcije i kontrole ribolovnih aktivnosti (FISCAP), kao što su jedinica za promatranje i brza patrolna plovila; budući da i dalje postoje propusti i nedostaci koji se moraju ispraviti, među ostalim u pogledu sustava za praćenje plovila (VMS „Vessel Monitoring System”);
- P. budući da je postignut napredak u prikupljanju podataka o pridnenim stokovima u gvinejskom isključivom gospodarskom pojasu, pri čemu se ističe „Izvješće o evaluaciji pridnenih stokova u isključivom gospodarskom pojasu Gvineje Bisau” iz siječnja 2019.;
- Q. budući da je Gvineja Bisau jedna od 13 zemalja obuhvaćenih projektom „Poboljšano regionalno upravljanje ribarstvom u zapadnoj Africi”, koji je usvojen Odlukom Komisije C(2017) 2951 od 28. travnja 2017., kojom se, među ostalim, nastoji ojačati sprečavanje nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova i odgovaranje na njega s pomoću poboljšanog praćenja, kontrole i nadzora na nacionalnoj i regionalnoj razini;
- R. budući da integracija preporuka koje je za postojeći Protokol prethodno iznio Parlament nije u potpunosti zadovoljavajuća;
- S. budući da se Europski parlament treba točno i pravovremeno obavještavati o svim fazama postupaka koji se odnose na Protokol i njegovo produženje;
1. ističe važnost Sporazuma između EU-a i Gvineje Bisau, i za Gvineju Bisau i za flote EU-a koje djeluju u ribolovnoj zoni Gvineje Bisau; naglašava da još ima prostora za postizanje stvarnijeg napretka u suradnji u području ribarstva između EU-a i Gvineje Bisau te ponavlja svoj poziv Komisiji da poduzme sve potrebne korake kako bi se išlo dalje od onog što je ostvareno prethodnim protokolima o provedbi tog Sporazuma kako bi on doveo do zadovoljavajućeg stupnja razvoja lokalnog sektora ribarstva u globalnim okvirima te da bi novi protokol trebao biti usklađen s ciljevima sadržanim u cilju održivog razvoja br. 14 usmjerenom na očuvanje i održivo korištenje oceana, mora i morskih resursa u svrhu održivog razvoja;
  2. smatra da su ciljevi Sporazuma između EU-a i Gvineje Bisau imali različit stupanj uspjeha: iako je Sporazum pružio, a i dalje pruža, važne ribolovne mogućnosti za plovila EU-a u ribolovnoj zoni Gvineje Bisau, koje su europski vlasnici plovila u velikoj mjeri i iskoristili, razvoj lokalnog sektora ribarstva još je uvijek, općenito gledajući, nedovoljan i nezadovoljavajući;
  3. naglašava da članak 3. Protokola sadrži klauzulu o nediskriminaciji prema kojoj se Gvineja Bisau obvezuje da drugim stranim flotama koje obavljaju ribolov u njezinoj ribolovnoj zoni, a imaju iste karakteristike i ciljano love iste vrste neće odobriti povoljnije tehničke uvjete; poziva Komisiju da pomno prati sporazume EU-a o ribarstvu s trećim zemljama koje su u ribolovnoj zoni Gvineje Bisau;
  4. pozdravlja doprinos plovila EU-a sigurnosti opskrbe hranom u Gvineji Bisau izravnim iskrcanjima, kako je navedeno u poglavlju 5. Priloga Protokolu, u korist lokalnih zajednica i promicanja unutarnje trgovine ribom i njezine konzumacije;
  5. smatra da prijelaz pri upravljanju ribolovnim mogućnostima (od upravljanja ribolovnim naporom do upravljanja ukupnim dopuštenim ulovom) predstavlja izazov za ovaj Protokol; poziva Komisiju i Gvineju Bisau da bez odgađanja promiču primjeren i učinkovit prijelaz kako bi se osigurala potrebna pouzdanost i učinkovitost sustava elektroničkog izvješćivanja o ulovu i obrada podataka o ulovu;

četvrtak, 18. lipnja 2020.

6. zagovara potrebu za znatnim napretkom u razvoju sektora ribarstva Gvineje Bisau, među ostalim na razini ribarske industrije i povezanih aktivnosti, te poziva Komisiju da poduzme sve potrebne mjere, uključujući moguću reviziju i povećanje sektorske komponente potpore iz Sporazuma, uz mjere za povećanje stope apsorpcije financijskog doprinosa kako bi se postigao taj cilj;
7. smatra da Sporazum između EU-a i Gvineje Bisau neće ostvariti svoje ciljeve ne bude li doprinio uvođenju dugoročnog sustava održivog upravljanja za iskorištavanje ribolovnih resursa te zemlje; smatra da je iznimno važno poštovati odredbe o sektorskoj potpori utvrđene u Protokolu kako bi se doprinijelo potpunoj provedbi nacionalne strategije za ribarstvo i plavo gospodarstvo; u tom pogledu utvrđuje sljedeća prioritetna područja na koja se treba usmjeriti potpora EU-a i za koja se treba mobilizirati nužna tehnička i financijska pomoć:
  - a. jačanje institucionalnih kapaciteta, posebno regionalnih i globalnih strategija upravljanja ribolovom, kako bi se u obzir uzeo kumulativni učinak različitih sporazuma u području ribarstva između zemalja u toj regiji;
  - b. podrška jačanju zaštićenih morskih područja u cilju prijelaza na integrirano upravljanje ribolovnim resursima;
  - c. razvoj relevantnih infrastrukturnih i povezanih aktivnosti, kao što su luke (za industrijski i artizanalni ribolov), mjesta za iskrcaj, skladištenje i preradu ribe, tržnice, distribucijska i prodajna mjesta, laboratoriji za analizu kvalitete, kako bi iskrcaji ribe ulovljene u vodama Gvineje Bisau postali privlačniji;
  - d. jačanje kapaciteta lokalnih subjekata u sektoru ribarstva poticanjem organizacija ribara;
  - e. izobrazba profesionalnih ribara;
  - f. podupiranje artizanalnog ribolova,
  - g. doprinošenje dobrom ekološkom stanju morskog okoliša, posebno podupiranjem prikupljanja otpada i ribolovnog alata od strane lokalnih subjekata;
  - h. priznavanje i jačanje uloge žena i mladih u ribarstvu, te poboljšanje njihova organiziranja podupiranjem za to nužnih uvjeta;
8. apelira na Komisiju i države članice da u svojim politikama suradnje i službene razvojne pomoći uzmu u obzir činjenicu da bi Europski razvojni fond (ERF) i sektorska potpora predviđena Sporazumom između EU-a i Gvineje Bisau trebali biti komplementarni i potpuno usklađeni radi osnaživanja lokalnog sektora ribarstva;
9. izražava zabrinutost zbog sve većeg broja postrojenja za proizvodnju ribljeg brašna i ulja na obali zapadne Afrike koja se također opskrbljuju ribom iz voda Gvineje Bisau; ističe činjenicu da je ribolov u svrhu proizvodnje ribljeg brašna i ulja u suprotnosti s načelom održivosti i pružanjem vrijednih izvora bjelančevina lokalnoj zajednici; pozdravlja širenje luka i objekata za iskrcaj u Gvineji Bisau, no istodobno izražava zabrinutost jer bi to moglo dovesti do izgradnje novih postrojenja za proizvodnju ribljeg brašna;
10. poziva Komisiju i vlasti Gvineje Bisau da pojačaju svoju suradnju kako bi se utvrdili uvjeti za izvoz proizvoda ribarstva iz Gvineje Bisau u EU, posebno u pogledu provjere potrebnih sanitarnih uvjeta i certificiranja laboratorija za analizu, kako bi se uklonila trenutačna zabrana, potaknuo razvoj lokalnog sektora ribarstva, a time i ostvario napredak u postizanju ciljeva Sporazuma;
11. podržava potrebu za jačanjem doprinosa Sporazuma za lokalno izravno i neizravno zapošljavanje, bilo na plovilima koja djeluju na temelju Sporazuma bilo u svim aktivnostima povezanim s ribolovom, bez obzira na položaj u proizvodnom lancu; smatra da države članice mogu imati važnu ulogu i aktivno doprinijeti nastojanjima da se izgrade kapaciteti i pruži osposobljavanje radi postizanja željenih ciljeva;
12. podsjeća na jedinstvenu narav morskih i obalnih ekosustava Gvineje Bisau, kao što su šume mangrova koje djeluju kao rastilišta za ribolovne resurse, a koja zahtijeva ciljano djelovanje u cilju zaštite i obnove biološke raznolikosti;

četvrtak, 18. lipnja 2020.

13. smatra da bi bilo korisno prikupiti informacije o koristima provedbe Protokola za lokalna gospodarstva (npr. u pogledu zapošljavanja, infrastrukture i socijalnih poboljšanja);
14. smatra da je potrebno poboljšati kvantitetu i kvalitetu podataka o svim ulovima (ciljanom i usputnom ulovu), o stanju očuvanosti ribolovnih resursa u ribolovnoj zoni Gvineje Bisau i općenito o učinku Sporazuma na ekosustave te da treba uložiti napore kako bi se razvila sposobnost Gvineje Bisau da prikuplja takve podatke; poziva Komisiju da promiče neometan rad tijela odgovornih za praćenje provedbe Sporazuma, naročito Zajedničkog odbora i Zajedničkog znanstvenog odbora, uz sudjelovanje udruženja artizanalnih ribara, udruženja žena koje rade u sektoru ribarstva, sindikata, predstavnika obalnih zajednica i organizacija civilnog društva Gvineje Bisau;
15. smatra da je prijeko potrebno poboljšati prikupljanje podataka o ulovima u Gvineji Bisau; nadalje, traži da se afričkim vlastima na učinkovitiji način prosljeđuju podaci koji se dobiju iz sustava VMS na plovilima EU-a preko države zastave; potiče na bolju interoperabilnost sustava podataka;
16. potiče na objavljivanje izvješća o djelovanjima koja su primila sektorsku potporu radi veće transparentnosti;
17. smatra da bi se, ako dođe do zabrane ribolova ili uvođenja ograničenja u području ribarstva, zbog održivosti resursa u skladu s Protokolom trebalo prvo pobrinuti za potrebe lokalnih ribara na temelju pouzdanih znanstvenih uvida;
18. naglašava važnost zahtjeva u pogledu viškova kada je riječ o plovilima Unije koja ribolovne aktivnosti obavljaju u vodama trećih zemalja;
19. zagovara potrebu za poboljšanjem upravljanja, kontrole i nadzora ribolovne zone Gvineje Bisau i borbe protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova, među ostalim, jačanjem praćenja plovila (putem sustava VMS) radi poboljšanja održivosti ribolovnih aktivnosti;
20. potiče na uključivanje odredbi o transparentnosti, što bi omogućilo objavljivanje svih sporazuma s državama ili privatnim subjektima kojima se stranim plovilima odobrava pristup isključivom gospodarskom pojasu Gvineje Bisau;
21. naglašava da je važno da se ribolovne mogućnosti koje pruža Sporazum raspodijele na temelju načela jednakosti, ravnoteže i transparentnosti;
22. naglašava da je važno da iskrcaji ribe u lukama Gvineje Bisau doprinose lokalnim aktivnostima prerade i sigurnosti hrane, i u pogledu vrsta i u pogledu kvalitete;
23. poziva Komisiju da Parlamentu proslijedi zapisnike i zaključke sa sastanaka Zajedničkog odbora, višegodišnji sektorski program iz članka 5. Protokola i rezultate njegovih godišnjih evaluacija, informacije o koordinaciji tog programa sa strateškim planom za razvoj ribarstva u Gvineji Bisau (2015. – 2020.), kao i zapisnike i zaključke sastanaka Zajedničkog znanstvenog odbora, te informacije o nezakonitom, neprijavljenom i nereguliranom ribolovu u ribolovnoj zoni Gvineje Bisau, integraciji gospodarskih subjekata EU-a u sektor ribarstva Gvineje Bisau (članak 10. Protokola) i provjeru poštovanja obveza vlasnika plovila (npr. kad je riječ o doprinosu u naravi iz poglavlja V. Priloga Protokolu); poziva Komisiju da Parlamentu tijekom zadnje godine primjene Protokola, a prije započinjanja pregovora o njegovu produženju, dostavi cjelovito izvješće o njegovoj provedbi;
24. poziva Komisiju i vlasti Gvineje Bisau da dostave detaljnije informacije o razvoju aktivnosti povezanih s ribolovom u svrhu proizvodnje ribljev brašna i ulja u regiji;
25. poziva Komisiju da bolje integrira preporuke Parlamenta u Sporazum između EU-a i Gvineje Bisau te da ih uzme u obzir u postupku produženja Protokola;
26. nalaže svojem predsjedniku da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji te vladama i parlamentima država članica i Gvineje Bisau.